

SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

14 martie 2023

Nr. E/2634

La scr. nr. 38/ 1129 din 10 martie 2023

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat repetat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)* și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Ion CLIMA
Șef al Aparatului directorului

Digitally signed by Clima Ion
Date: 2023.03.14 16:06:51 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

24-78-2669

Chișinău

14.03.2023

Ministerul Afacerilor Interne

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)*, prezentat spre avizare repetată, în limita competențelor, comunicăm susținerea acestuia și lipsa de propuneri/obiecții.

Secretar al Guvernului

/semnat electronic/

Artur MIJA

Digitally signed by Mija Artur
Date: 2023.03.16 12:59:00 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Valeriu Berlinschi
Tel. 022 250 136

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242696

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

15.03.2023 nr. 07/4-04/106

La nr. 38/1129 din 10 martie 2023

Referitor la număr unic 972/MAI/2022

Ministerul Afacerilor Interne

e-mail: secretariat@mai.gov.md

Cu referință la demersul Ministerului Afacerilor Interne nr.38/1129 din 10 martie 2023, Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**), și în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

SECRETAR DE STAT

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2023.03.20 05:46:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Ex. Călin Bălan
Tel. 022 26 27 16
email: calin.balan@mf.gov.md*

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/1214 din 14.03.2023

Ref: 38/1129 din 10.03.2023

**Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova**

Ca răspuns la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 38/1129 din 10.03.2023 referitor la reavizarea proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)*, Ministerul Educației și Cercetării informează despre lipsa de obiecții la proiectul menționat.

Ministru

Anatolie TOPALĂ

16.03.2023 Nr. 10/891

La nr. 38/1129 din 10 martie 2023

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**) remis spre avizare și comunică următoarele:

1. Analizând proiectul hotărârii Guvernului în cauză și actele aferente acestuia, constatăm că, în Sinteza obiecțiilor și propunerilor nu pot fi urmărite toate propunerile și recomandările parvenite de la autorități, în acest sens, recomandăm delimitarea clară a fiecărei propuneri/obiecții/recomandări înaintate. Pe de altă parte, deși în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, autorul menționează că „Se acceptă” propunerea autorității, în textul proiectului hotărârii Guvernului, modificările au fost efectuate fragmentar.
2. Reiterăm propunerea expusă în avizul anterior de a substitui pe tot parcursul textului proiectului a cuvântului „*minor*” cu cuvântul „*copil*”.
3. Propunem a se revedea **pct.2** din proiectul hotărârii Guvernului prin coroborarea cu prevederile enunțate în proiectul Instrucțiunii la pct.1 și pct.9.
4. La **anexa nr.2** reiterăm propunerea de a se completa proiectul Instrucțiunii cu un punct nou cu următorul cuprins: „În cazul copiilor monitorizarea și raportarea cazurilor privind violența sexuală se va realiza în conformitate cu procedurile și termenii stabiliți în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”
5. Completarea prevederilor **pct.2**, al Instrucțiunii cu următoarele acte normative:
 - Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 903 din 29.07.2019 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie;

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 155 din 24.02.2012 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie;

- Ordinul Centrului de Medicină Legală nr. 62 din 20.09.2021 cu privire la implementarea Instrucțiunii privind răspunsul Centrului de Medicină Legală la cazurile de violență în familie, inclusiv ca formă de violență împotriva femeilor;

- Ordinul Inspectoratului General de Poliție nr. 360 din 08.08.2018 cu privire la aprobarea Instrucțiunii metodice privind intervenția Poliției în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie.

6. La **pct.61, subpct.1, lit.a)** propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional” cu sintagma „oferă suportul emoțional și informațional”, obiecție valabilă și pentru **subpct.2, lit.a)** astfel încât sintagma „oferi suport emoțional victimei” se va înlocui cu sintagma „oferi suport emoțional și informațional”.

7. La **pct.70, subpct.5** cuvintele „a primi decizii” se vor substitui cu cuvintele „primirea deciziilor”.

8. Se va rectifica conținutul **pct.76** prin substituirea sintagmei „conform pct. 69” cu sintagma „conform pct. 70”.

9. Reiterăm faptul că în proiectul metodologiei și al instrucțiunii nu sunt evidențiate următoarele elemente: nivelul administrativ teritorial de creare a echipei comune de intervenție, modalitatea de creare a acesteia, metodele de conlucrare a membrilor în cadrul echipei, coordonatorul care asigură și monitorizează activitatea echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală. În acest context propunem revizuirea conținutului metodologiei și instrucțiunii și includerea elementelor enunțate mai sus.

Suplimentar, sugerăm revizuirea proiectului hotărârii Guvernului în cauză din punct de vedere a respectării **normelor gramaticale**, ținând cont și de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia „*Conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.*”.

Secretară de Stat

Felicia BECHTOLDT

Digitally signed by Bechtoldt Felicia
Date: 2023.03.17 13:48:28 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel.: (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375; e-mail: proc-gen@procuratura.md

14.03.2023 nr.4-1d/23- 213
la nr. 38/1129 din 10.03.2023

Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (numărul unic 972/MAI/2022)*, remis spre avizare repetată.

Opinia instituțională pe marginea proiectului menționat *supra* a fost expusă în avizul nr.4-1d/23-87 din 05.01.2023, iar obiecțiile și propunerile înaintate au fost acceptate în mare parte de autor.

Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare repetată prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, expunem lipsa de propuneri și obiecții suplimentare.

Cu respect,

**Procuror - șef interimar al
Secției analiză criminologică și
inițiative legislative**

Nicolae Zanevici

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. EHG23/8600 din 20.03.2023

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (remis repetat la REA nr.EHG23/8552 din 23.02.2023) (număr unic 972/MAI/2022)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate”.*

Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că:

„(1) *Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin*

publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor”.

Anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului a fost plasat pe pagina web a autorității publice la data de 01 decembrie 2022, astfel fiind asigurată informarea publicului corespunzător prevederilor statuate la art.9 din Legea nr.239/2008. Suplimentar, proiectul și nota informativă au fost publicate pentru consultare publică pe pagina oficială a autorității publice, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, la data de 23 decembrie 2022 fiind stabilit termenul limită de recepționare a recomandărilor la data de 06 ianuarie 2023, adică 10 zile lucrătoare.

Prin urmare, apreciind acțiunile autorului de asigurare a accesului părților interesate la proiect, precum și stabilirea unui termen optim pentru transmiterea propunerilor de modificare a prevederilor proiectului, se constată că rigorile de asigurare a transparenței decizionale au fost respectate de către autor.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, prevederile proiectului „presupun organizarea interacțiunii între autorități și asigurarea intervenției eficiente a fiecărui participant în parte, în limita competențelor funcționale, prin eficientizarea procesului de cooperare intersectorială între instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale în vederea asigurării drepturilor victimelor violenței sexuale.”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, astfel fiind stabilită modalitatea de acțiune în cazurile de violență sexuală a subdiviziunilor subordonate Inspectoratului General al Poliției, structurilor teritoriale de asistență socială, oficiilor teritoriale de asistență juridică garantată de stat, instituțiilor de învățământ, unităților medico-legale, instituțiilor medico-sanitare și organizațiilor necomerciale.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele autorităților statului și implicit a victimelor violenței sexuale, prin reglementarea metodologiei și instrucțiunii de interacțiune și intervenție dintre instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale, în scopul optimizării procesului de investigare a cazurilor de violență sexuală și acordarea asistenței medicale și psihologice victimei. Prin urmare, se constată că interesele promovate sunt conforme interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului

normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

Nota informativă a fost elaborată potrivit rigorilor statuate la art.30 din Legea nr.100/2017, fiind specificate condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite cu precizarea principalelor prevederi și evidențierea elementelor noi. Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă pentru promovarea proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Urmare examinării conținutului proiectului se constată că implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt menționat și de către autor în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, însă în conținutul proiectului a fost identificată utilizarea termenului „redramatizare” care nu are o definiție în cadrul normativ național sau în proiect, astfel folosirea acestuia poate determina interpretarea eronată a normei. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

Suplimentar, se constată necesitatea de revizuire a textului proiectului din punct de vedere redacțional, în scopul sporirii clarității normelor și excluderea greșelilor gramaticale.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează modul de acțiune a membrilor echipei de intervenție responsabile de prevenirea și combaterea cazurilor de violență sexuală.

Potrivit proiectului, se stabilește protecția juridică a membrilor echipei de intervenție prin absolvirea de răspundere a acestora în cazul producerii daunelor sau vătămarilor în timpul desfășurării atribuțiilor de serviciu ori în situații de intervenție justificată. Pericolul normei se conturează în cazul în care membrul echipei de intervenție, altul decât funcționarul public cu statut special din cadrul Inspectoratului General al Poliției care este exonerat de răspundere în temeiul Legii nr.288/2016, va interpreta eronat norma și va utiliza abuziv prevederea, în condițiile în care se stipulează ambiguu în limitele cărei legi se va aplica această absolvire de răspundere. Analiza detaliată este prezentată la compartimentul III al raportului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
pct.8 subpct.5) din anexa nr.2 5) victimizare secundară – <u>redramatizarea</u> victimei ca rezultat al intervenției neadecvate și/sau răspunsului pe care îl primește din partea instituțiilor sau profesioniștilor.	
Obiecții: Termenul „redramatizare” nu este definit sau utilizat în cadrul normativ național, inclusiv nu are o explicație în dicționarul limbii române, fapt ce poate fi interpretat eronat sau diferit de subiectul responsabil de aplicarea normei. Pericolul utilizării termenilor care nu au o definiție în legislație sau în proiect constă în apariția practicilor diverse de interpretare a acestor termeni, practici care pot fi și abuzive, în special atunci când autoritățile publice aplică norme ce conțin asemenea termeni.	
Recomandări: Prin urmare, în scopul sporirii clarității actului normativ se consideră necesar a explica noțiunea de „redramatizare” fie substituind acesteia cu un termen consacrat în legislația națională.	
Factori de risc: ● Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Riscuri de corupție: ● Generale

pct.69 din anexa nr.2

69. Membrul echipei de intervenție este absolvit de răspundere dacă provoacă daune sau vătămări unor persoane ca efect al îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu ori în situația de intervenție justificată, în limitele legii, pentru protecția intereselor statului, a persoanelor, pentru salvarea de vieți omenești, bunuri sau valori.

Obiecții:

Norma prezentată supra stabilește absolvirea de răspundere a membrilor echipei de intervenție care acționează în sensul prevederilor proiectului. Potrivit pct.8 subpct.3) din anexa nr.2 la proiect, echipa de intervenție în cazurile de violență sexuală reprezintă un „grup de profesioniști din cadrul instituțiilor publice, inclusiv reprezentanții organizațiilor neguvernamentale cu competențe în domeniu, menit să asigure coordonarea eficientă a activităților, intervenirea promptă în soluționarea cazurilor de violență sexuală și acordarea serviciilor necesare de asistență”.

În cazul funcționarilor publici cu statut special din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, potrivit art.56 alin.(2) din Legea nr.288/2016, absolvirea de răspundere este reglementată în calitate de protecție juridică a salariatului în exercițiul atribuțiilor de serviciu și limitele legii nr.288/2016.

Cu toate acestea, rolul de membru al echipei de intervenție se atribuie și angajaților din instituțiile publice (structurile teritoriale de asistență socială, oficiile teritoriale de asistență juridică garantată de stat, instituțiile de învățământ, unitățile medico-legale, instituțiile medico-sanitare) și inclusiv reprezentanții organizațiilor neguvernamentale, fapt ce oferă împrumuturi exagerate, care pot fi utilizate în mod abuziv de către subiecții vizati, în special în condițiile în care în normă se stabilesc evaziv limitele legale ale acțiunilor ce provoacă daune sau vătămări unor persoane.

Subliniem că expresia „în limitele legii” preluată din textul art.56 alin.(2) din Legea nr.288/2016, este utilizată corespunzător în actul normativ prenotat, în lege fiind stabilite clar atribuțiile, responsabilitățile și împrumuturile funcționarilor publici cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, însă în condițiile prezentului proiect, făcându-se referire la un spectru larg de specialiști, cu funcții și responsabilități distincte în domeniul intervenției în cazurile de violență sexuală (identificarea victimei, sesizarea și înregistrarea cazurilor, evaluarea riscurilor și necesităților victimei, referirea către servicii specializate în baza necesităților etc.) noțiunea generică „în limitele legii” este echivocă, interpretabilă și respectiv poate fi interpretată eronat sau chiar abuziv.

Recomandări:

Prin urmare, se consideră necesar de exclus pct.69 din anexa nr.2 la proiect, întrucât la art.56 alin.(2) din Legea nr.288/2016 se stabilește răspunderea juridică a funcționarilor publici cu statut special în cazul provocării daunelor sau vătămării persoanei ca efect al îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu, iar în cazul celorlați membri ai echipei de intervenție aceasta oferă spațiu larg de manevră ce poate fi interpretat eronat și utilizat abuziv de părți.

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase
- Atribuții excesive, improprii sau contrare statutului entității/persoanei private

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat de Ministerul Afacerilor Interne, în scopul aprobării Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, astfel fiind stabilită modalitatea de interacțiune și intervenție dintre subdiviziunile Inspectoratului General al Poliției și entitățile implicate în procesul de prevenire, depistare a cazurilor de violență sexuală și acordare a asistenței și protecției necesare victimelor.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008, au fost respectate de către autor, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect cu stabilirea unui termen optim pentru recepționarea recomandărilor pe marginea proiectului.

Urmare a examinării textului proiectului a fost identificată utilizarea termenului „redramatizare” care nu este utilizat și nu are o definiție în cadrul normativ național, respectiv fiind necesară explicarea acestuia, fie substituirea lui cu un termen consacrat în legislația națională.

Totodată, în proiect se stabilește absolvirea de răspundere a tuturor membrilor echipei de intervenție pentru daunele sau vătămrile provocate ca efect al îndeplinirii atribuțiilor sale de serviciu ori în situația de intervenție justificată, indiferent de calitatea și sarcina necesar de realizat pentru acordarea asistenței și protecției victime. Deși în cazul funcționarilor publici cu statut special din cadrul Inspectoratului General al Poliției această protecție juridică este argumentată și stabilită în Legea nr.288/2016, în cazul celorlalți membri ai echipei de intervenție se consideră a fi excesivă și interpretabilă putând fi utilizată în mod eronat și/sau chiar abuziv de către părți, în special în condițiile în care nu este clar stabilit actul normativ în limitele căruia se vor considera acțiunile membrilor echipei exonerate de răspundere.

În consecință, se recomandă revizuirea conținutului proiectului prin prisma obiecțiilor și propunerilor de modificare enunțate în raportul de expertiză.

20.03.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Daniela Carbuni , Inspector principal

SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE AL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

14 martie 2023

Nr. E/2634

La scr. nr. 38/ 1129 din 10 martie 2023

Ministerul Afacerilor Interne

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat repetat *proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)* și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Ion CLIMA
Șef al Aparatului directorului

Digitally signed by Clima Ion
Date: 2023.03.14 16:06:51 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

15.03.2023 nr. 07/4-04/106

La nr. 38/1129 din 10 martie 2023

Referitor la număr unic 972/MAI/2022

Ministerul Afacerilor Interne

e-mail: secretariat@mai.gov.md

Cu referință la demersul Ministerului Afacerilor Interne nr.38/1129 din 10 martie 2023, Ministerul Finanțelor a examinat repetat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**), și în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

SECRETAR DE STAT

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2023.03.20 05:46:33 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Ex. Călin Bălan
Tel. 022 26 27 16
email: calin.balan@mf.gov.md*

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

24-78-147

Chișinău

09.01.2023

Ministerul Afacerilor Interne

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)*, în limita competențelor, comunicăm susținerea acestuia și lipsa de propuneri/obiecții.

Secretar general al Guvernului /semnat electronic/

Igor TALMAZAN

Digitally signed by Talmazan Igor
Date: 2023.01.12 09:39:28 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Valeriu Berlinschi
Tel. 022 250 136

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242696

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/5 din 03.01.2023

Ref: 18-23-12424 din 22.12.2022

**Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova**

Ca răspuns la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 18-23-12424 din 22.12.2022 referitor la avizarea proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)*, Ministerul Educației și Cercetării informează despre lipsa de obiecții la proiectul menționat.

/ Ministru

Anatolie TOPALĂ

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

30.12.2022 nr. 07/4-03/620/1809

La nr. 18-23-12424 din 22 decembrie 2022

Referitor la număr unic 972/MAI/2022

Ministerul Afacerilor Interne

e-mail: secretariat@mai.gov.md

copie: Cancelaria de Stat

Cu referință la indicația Cancelariei de Stat nr.18-23-12424 din 22 decembrie 2022, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**), și în limita competențelor funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

SECRETAR DE STAT

Ion GUMENE

Digitally signed by Gumene Ion
Date: 2023.01.04 10:29:29 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

*Ex. Călin Bălan
Tel. 022 26 27 16
email: calin.balan@mf.gov.md*

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

09.01.2023 nr. 04/95
la nr. 18-23-12424 din 22.12.2022

**Ministerul Afacerilor Interne
Cancelaria de Stat**

Urmare a examinării *proiectului Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală*, înregistrat cu numărul unic **972/MAI/2022**, relevăm următoarele.

La proiectul hotărîrii Guvernului:

La clauza de adoptare:

Potrivit art. 44 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, clauza de adoptare a actului normativ poate conține, după caz, și temeiul legal de adoptare a actului normativ respectiv. În calitate de temei legal se indică doar prevederile legale ce stabilesc competența autorității să emită actul normativ respectiv, pornind de la limitele de reglementare prevăzute de obiectul juridic al actului normativ.

În acest context, atragem atenția asupra faptului că, *Legea nr. 316/2002 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie)*, care a fost invocată drept temei legal de adoptare a actului normativ, nu cuprinde articole relevante care ar putea fi indicate drept temei pentru proiectul în cauză, or, prevederile normative insituite în cuprinsul actului *citat*, țin de modificarea mai multor acte normative, cum ar fi *Codul familiei nr.1316/2000*, *Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002*, *Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003*, ș.a., fără a avea legătură directă cu proiectul în discuție.

Tot aici, ținem să atenționăm că, potrivit prevederilor art. 64 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, modificările se încorporează, de la data intrării în vigoare a dispozițiilor de modificare, în actul de bază, identificându-se cu acesta. Intervențiile ulterioare privind modificarea sau abrogarea normelor modificate ori a dispozițiilor de modificare trebuie raportate la actul de bază. Pe cale de consecință, clauza de adoptare a proiectului urmează a fi revizuită, în vederea stabilirii exprese a normelor legale care ar putea constitui drept temei legal pentru proiectul respectiv.

Pe de altă parte, constatăm că, nici referința la art. 6 lit. h) din *Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern*, nu este relevantă pentru proiectul în discuție și urmează fi exclusă, or, prevederile articolului menționat se referă la constituirea, reorganizarea

și dizolvarea structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului.

În lumina celor menționate, reliefăm că Guvernul, în calitate de exponent principal al puterii executive, potrivit art. 102 alin. (2) din *Constituție*, exercită o activitate exclusiv executivă, principala sa atribuție fiind organizarea și asigurarea executării legilor. În acest sens, Parlamentul, ca unica putere legiuitoare, poate împuternici Guvernul să reglementeze anumite aspecte, pentru a detalia prevederile legilor, prin actele sale normative.

Prin *Hotărîrea nr. 14 din 18 martie 1999*, Curtea Constituțională a reținut: „[...] Guvernul, potrivit dispozițiilor constituționale, adoptă hotărâri și dispoziții. Hotărârile se emit pentru organizarea executării legilor. Deci actele Guvernului, normele cuprinse în ele nu pot avea un caracter primar, ele sunt acte complementare, ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii.”

Astfel, prin hotărîri ale Guvernului pot fi dispuse măsuri organizatorice, financiare, instituționale sau sancționatorii în vederea stabilirii cadrului necesar și realizării dispozițiilor legale. Așadar, hotărârile Guvernului se aprobă întotdeauna în baza legii, urmărind organizarea executării și executarea în concret a normelor care reclamă stabilirea de măsuri și reguli subsecvente pentru ca să fie asigurată aplicarea corectă a acestora.

În contextul de mai sus, precizăm că, actele normative ale Guvernului se adoptă în limitele și potrivit normelor legale care le ordonă, sau Guvernul poate să dezvolte reguli cuprinse în legi din propria inițiativă (în lipsa unei abilitări exprese din partea legiuitorului), cu condiția că nu instituie norme primare. Prin natura lor, actele normative ale Guvernului sunt acte de reglementare secundară ce dezvoltă și concretizează dispozițiile legii. În cazul dat, trebuie de specificat că, actele în executare intervin doar în situațiile când actul normativ superior în temeiul căruia sunt emise nu reglementează în întregime domeniul legiferat și/sau prevede în mod expres posibilitatea emiterii de acte subsecvente care să detalieze anumite aspecte din actul de bază, însă aceste norme nu pot să conțină soluții legislative care să fie contrare cu concepția sau finalitatea urmărită de actul normativ de bază.

Subsidiar, atenționăm că, în conformitate cu prevederile art. 56 alin. (1) din *Legea nr. 100/2017*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. În cazul în care se urmărește reducerea perioadei de intrare în vigoare a noilor prevederi, proiectul actului normativ în cauză trebuie să respecte regulile instituite de *Legea nr. 100/2017*, și anume cele stipulate la art. 56 alin. (3), în temeiul cărora „Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor

Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective”. În acest sens, este necesară completarea notei informative cu argumente pertinente.

La proiectul Anexei nr.1: (Metodologia de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală).

Sub aspect conceptual:

Analizând proiectul Metodologiei, se atestă faptul că prevederile normative ce se regăsesc în cuprinsul punctelor 13-16, cuprind norme care, prin natura și conținutul său, exced obiectul de reglementare al proiectului. Mai mult decât atât, prin substanța cuprinsă în ele, acestea sunt lipsite de caracter normativ.

Pe lângă acest fapt, semnalăm și asupra necesității evitării reglementărilor juridice a aspectelor ce vizează același obiect sau aceleași relații sociale în mai multe acte normative, paralelisme în legislație fiind inadmisibile. În acest sens, urmează a se revedea dispozițiile pct. 15, or, prevederile date au fost preluate din *Codul penal nr. 985/2002*.

Totodată, în contextul în care, se dorește a se păstra explicația acestor noțiuni în textul proiectului, în vederea excluderii dublării noțiunilor din alte acte normative, propunem următoarea formulare, cu titlu de exemplu pentru noțiunea viol: „viol- astfel cum este definit la art. 171 din *Codul penal nr. 985/2002*”.

De asemenea, urmează a fi revizuite și prevederile pct. 16, deoarece, deși acestea s-au plasat în cuprinsul Capitolului II, intitulat „Cadru conceptual”, în esență reglementează forma abuzului sexual, precum și activitățile care, prin natura lor pot fi catalogate abuz. De asemenea, se va delimita definiția noțiunii de „abuz sexual”, din partea de debut a pct. 16, de activitățile care intră în categoria acestei forme de abuz, prin plasarea acestor prevederi în 2 puncte distincte.

Totodată, ținând cont de cele menționate, se recomandă autorului revizuirea întregului proiect al Metodologiei, prin schimbarea tipologiei documentului, ceea ce va facilita atingerea scopului propus, inclusiv, va asigura stabilirea unui mecanism de lucru comun bine asigurat al echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală și corespunderea acestuia unui act normativ.

Elaborarea unei Metodologii de calitate ar fi de natură să asigure atingerea eforturilor propuse în vederea intervenției în cazurile de violență sexuală, dar primordial și din considerentul importanței problemei ce urmează a fi soluționată.

Sub aspect redacțional:

În partea ce ține de structura Capitolului II, atenționăm că, capitolul reprezintă un element de structură complex al actului normativ și nu poate fi constituit dintr-un singur punct.

La pct. 6, precum și la alte puncte similare, se va exclude textul din paranteze, dat fiind faptul că în conținutul unei norme nu se admit explicații. Eventual, textul din paranteze se va integra în conținutul propriu-zis al normei. Totodată, se va evita

utilizarea abrevierii „etc.”, deoarece prevederile trebuie să i se imprime un conținut cert, astfel încât să corespundă cerinței de previzibilitate

La numerotarea elementelor structurale ale **pct. 15**, sugerăm a se evita folosirea cratimei „-”, or, aceasta nu este recomandată de normele de tehnică legislativă. Prin urmare, dispozițiile care decurg din textul normei *cite*, se vor numerota conform prevederilor art. 52 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*. (observație valabilă în aceeași măsură și pentru numerotarea elementelor structurale ale pct. 16).

Tot aici, reliefăm că este necesar ca la indicarea *Codului penal* să se specifice numărul și data adoptării acestuia, conform exemplului: *Codul penal nr. 985/2002*. Obiecția dată urmează a fi luată corepunzător în considerație și în partea ce ține de proiectul anexei nr. 2.

La pct. 19, în vederea evidențierii caracterului obligatoriu al respectării principiilor avute în vedere, este necesar ca după cuvântul „care”, să urmeze cuvântul „trebuie”.

La proiectul Anexei nr.2: (Instrucțiunea de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală).

Întru corectitudinea redactării și expunerii, la **pct. 2 sbp. 12**), referința la ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr. 908/2021, se va substitui cu referința la ordinul ministrului sănătății or, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (1) lit. k) din *Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate*, ministrul emite în mod unipersonal ordine în limitele competenței sale. Similar se va proceda și la pct. 29 sbp. 8), cu referire la „ordinul MS nr. 908 din 30.09.2021”.

Cu referire la conținutul normativ ce se regăsește la **pct. 7 sbp. 4**), semnalăm că, în actuala formulare, acesta este lipsit de claritate și coerență, constituind o abatere de la principiul predictibilității și previzibilității normei juridice, considerent pentru care se va reformula, astfel încât să asigure claritate și predictibilitate în aplicare.

La pct. 20, se vor exclude cuvintele „la prezenta Hotărâre”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017*, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ”. (observație valabilă și pentru cuvintele „al prezentei Instrucțiuni” de la pct. 27 sbp. 12), pct. 29, 43, 46, 49 și alte situații similare).

La pct. 27 sbp. 12), se va revizui referința la faptul că victima se referă către organizații publice neguvernamentale în conformitate cu pct. 23, or, la pct. 23 nu se regăsesc asemenea prevederi. Din asemenea considerent, referința la pct. 23, se va substitui cu referința la pct. 22.

În continuare, constatăm că la **pct. 29 sbp. 8**), trimiterea la pct. 31 sbp. 11)-18), este eronată, întrucât pct. 31 nu conține asemenea elemente structurale la care se face referință.

În conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017*, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text, la prima folosire. Prin urmare, abrevierea „ONG”, cu care se operează în cuprinsul *pct. 29 sbp. 13) și pct. 51 sbp. 7)*, se va utiliza doar după prima utilizare în text.

La pct. 40, precum și în alte situații similare din proiect, subliniem că, prin utilizarea cuvintelor „în condițiile prevăzute de legislație”, fără a se face referire la prevederile avute în vedere, norma nu este suficient de clară, ceea ce afectează predictibilitatea acesteia.

Potrivit normelor de tehnică legislativă, dacă se face referință la două elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: punctele 29 și 30. Prin urmare, **la pct. 50 sbp. 1)**, textul „pct. 29-30” se va substitui cu textul „punctele 29 și 30”. (obiecție valabilă și pentru pct. 51 sbp. 4) și pct. 52 sbp. 2) lit. b)).

La pct. 52 sbp. 1) lit. c), subliniem că potrivit normelor de tehnică legislativă, dacă se face referință la trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: „punctele 42, 43 și 44”. Respectiv, textul „pct. 42-44” se va substitui cu textul „punctele 42, 43 și 44”.

Norma cuprinsă **la pct. 58**, urmează a fi exclusă, deoarece depășește limitele unui act normativ subordonat legii.

Secretar de stat

Digitally signed by Serbenco Eduard
Date: 2023.01.09 10:30:58 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Eduard SERBENCO

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA
MINISTRY OF LABOR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
МИНИСТЕРСТВО ТРУДА И СОЦИАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

str. Vasile Alecsandri 2, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 268 883, +373 22 268 816; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

06.01.2023 nr. 10/66

la nr. 18-23-12424 din 22.12.2022

Ministerul Afacerilor Interne
copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**) remis spre avizare și propune următoarele.

Recomandăm substituirea pe tot parcursul textului proiectului a cuvântului „minor” cu cuvântul „copil”, deoarece considerăm necesar uniformizarea termenilor utilizați în actele normative în domeniul protecției drepturilor copilului și literatura de specialitate. Subliniem că, legislația națională în domeniul protecției drepturilor copilului este elaborată în scopul implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, care utilizează noțiunea de „copil”.

1. În partea dispozitivă a proiectului, propunem:

- A se revedea *punctul 2* prin coroborarea cu prevederile enunțate în Proiectul Metodologiei la pct. 10 și pct. 18. Totodată recomandăm includerea unui punct suplimentar în proiectul hotărârii care să vizeze reprezentanții sectorului asociativ și ai administrației publice locale, prevăzuți în calitate de membri ai echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, conform pct. 58, Secțiunea a 6-a din Proiectul Instrucțiunii.

2. La Proiectul metodologiei de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, propunem:

- *La pct. 1* recomandăm autorului să substituie sintagma „cadru legal” cu sintagma „cadru operațional”.

- Preluând prevederile reflectate în *pct. 5* recomandăm autorului să descifreze particularitățile traumei trăite de către victima violenței sexuale, precum și să prevadă norme cu referire la instruirea specialiștilor cu competențe în domeniu, cel din urmă element fiind prevăzut și în *pct. 3, subpct. 5* „instruirea specialiștilor”.

- *La pct. 6* se specifică că statul urmează să înceapă activitatea în cazurile de agresiune sexuală prin: „prevenirea infracțiunilor și informarea cetățenilor despre acțiunile care

trebuie să se întreprindă în cazul săvârșirii faptei”. Atragem atenție că aceste elemente nu sunt prezente în cuprinsul metodologiei de lucru a echipei comune (*pct. 4*), obiecție valabilă și pentru *pct. 8* pe dimensiunea educație non-formală și integrare în comunitate.

- *Pct. 11* se va expune în următoarea redacție:

„11. În cazul copiilor, prezenta metodologie se va aplica în coroborare cu legislația în domeniul protecției copilului, în special cu următoarele documente:

1) Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014;

2) Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 708/2019.”

- Recomandăm armonizarea prevederilor din *pct. 17* cu prevederile din *pct. 18, subpct. 2*, prin prisma instituțiilor specializate și abilitate în domeniul social.

- *La pct.19* propunem reformularea principiilor expuse în corespundere cu tehnica legislativă și cu regulile generale de formulare a principiilor.

- Racordarea *pct. 23* la *pct. 17-18*, astfel încât în lista instituțiilor implicate în soluționarea cazurilor de violență sexuală prevăzută în *pct. 23* să se regăsească și instituțiile de învățământ. Totodată, propunem reglementarea expresă a „autorității tutelare locale și teritoriale” în calitate de autorități membre a echipei comune de intervenție;

- *Pct. 25 și 26* urmează a fi revizuite, ținând cont că *pct. 25* este similar cu *pct. 20* din proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, iar *pct. 26* este identic cu *pct. 21* din Instrucțiunea în cauză.

3. La Proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală, propunem:

- *La pct. 1* recomandăm autorului de a uniformiza membrii echipei comune de intervenție expuși atât în Proiectul metodologiei de lucru cât și în Proiectul instrucțiunii, atragem atenția în mod special asupra oficiilor teritoriale de asistență juridică garantată de stat ca membri a echipei comune de intervenție, instituție menționată de altfel doar în Instrucțiunea de lucru. Obiecție valabilă și pentru *pct. 15-16* din Proiectul instrucțiunii de lucru.

- *La pct. 2* se propune completarea acestuia cu subpct. 14) cu următorul cuprins: „14) Hotărârea Guvernului nr. 708/2019 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate”.

- *La pct. 4, subpct. 8*), textul „respectarea modalităților speciale de conlucrare cu aceștia” se va substitui cu textul „respectarea procedurilor stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul

intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului”.

- Racordarea *pct. 7 și 8 la pct. 5 și pct. 6* din Proiectul metodologiei, astfel încât la final să includă un algoritm complex privind activitatea echipei de intervenție incluzând toate etapele: prevenire, identificare a victimei, acordarea asistenței specializate după caz, referirea către servicii specializate de asistență și protecție și reabilitare a victimei, instruirea profesioniștilor.

- Considerăm necesar de a revedea *Capitolul II* „Identificarea victimelor violenței sexuale” prin prisma următoarelor criterii:

- conceptualizarea noțiunii de identificare a victimelor violenței sexuale, care să cuprindă definiția, obiectivele, modul de înfăptuire, persoanele/ organizațiile responsabile și sarcinile lor etc.;
- stabilirea semnelor conform cărora pot fi identificate victimele violenței sexuale, precum și a criteriilor ce vizează aspecte ale desfășurării interviului cu aceste persoane. Semnele după care poate fi identificată victima violenței sexuale se pot diviza în: **semne directe** - care corespund unor anumite elemente definitorii în conformitate cu cadrul legal și **semne indirecte** - bazate pe datele practicii și ale cercetărilor sociologice asupra cazurilor reale (profilul social și psihologic al victimei, raportat la media statistică)

- Sugerăm autorului revizuirea *pct. 10* din motiv că semnele de identificare a victimei violenței sexuale menționate în *subpct. 1,3,7,8,9,11* au caracter medical și necesită în mod special implicarea directă a specialiștilor din domeniul medical în identificarea acestora.

- *Pct. 13* se va expune în următoarea redacție: „13. În cazurile care vizează copiii vor fi aplicate prevederile tratatelor internaționale și legislației naționale în domeniul protecției copilului, în special a prevederilor Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”

- Recomandăm excluderea *pct. 21* întrucât reprezintă descrierea fișei de evaluare a riscurilor în caz de violență sexuală, enunțată în *pct. 20* și prezentată în anexa nr. 3 al Proiectului Hotărârii.

- *La pct. 26, subpct. 6)* se va expune în următoarea redacție: „6) în cazurile care vizează copiii, sesizează autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului;”

- *Pct. 50* se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „4) sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.

- *Pct. 51* se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „8) sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.

- *Pct. 52* se va completa cu un subpunct nou, cu următorul cuprins: „3) va sesiza, în cazurile care vizează copiii, autoritatea tutelară locală, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”.

- *La pct. 57:*

- *textul „Numai specialiștii care au avut pregătire specializată și experiență în comunicarea prietenoasă și lucrul cu copiii și adolescenții (de exemplu, experții medico-legali bine instruiți în domeniu, sau implicarea specialiștilor din serviciile de sănătate prietenoase tinerilor etc.) ar trebui să fie implicați în comunicarea, examinarea, colectarea probelor și evaluarea copiilor victimă. Formularul de consimțământ pentru examinarea copilului și colectarea probelor medicolegale trebuie să fie semnat de către un părinte sau tutore legal, cu excepția cazului în care ultimul este presupusul agresor. În cazul unui copil care deține statut de copil rămas temporar fără ocrotire părintească, sau de copil rămas fără ocrotire părintească, reprezentant legal al acestuia, este autoritatea tutelară teritorială, cu excepția cazurilor când acesta are tutore/curator. Custodele, îngrijitorii (asistentul parental profesionist, părintele educator), sau reprezentanții instituțiilor rezidențiale unde sunt plasați copiii, dețin calitatea de responsabil legal, care asistă și însoțește copilul la examenul medical, dar nu are drept de reprezentare legală a intereselor copilului. Adolescenții, inclusiv minori, cu capacitatea de exercițiu deplină, ar putea singuri să-și dea consimțământul. Dacă pacientul are mai puțin de 16 ani, consimțământul este dat de reprezentantul său legal. În caz de pericol de moarte iminentă, sau de amenințare gravă a sănătății, prestația medicală se poate desfășura și fără consimțământul reprezentantului legal. Chiar și atunci când acordul informat este semnat de către reprezentatul legal al minorului, opinia acestui trebuie luată în considerație. Copilul, indiferent de vârstă, nu trebuie niciodată examinat împotriva voinței sale, cu excepția cazului în care examinarea este necesară asistența medicală pentru indicații vitale. Examinarea medicală a copilului victimă a violenței sexuale, se face obligatoriu în prezența reprezentanților legali ai acestuia, după caz cu participarea psihologului,*

sau a pedagogului.” se va substitui cu textul „În cazul copiilor, expertiza medico-legală se va realiza în conformitate cu Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.708/2019 precum și Manualul operațional pentru funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, aprobat prin ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 18 din 15 februarie 2022”.

- textul „Dacă copilul victimă nu are reprezentant legal din rândul celor indicați (părinți, tutori sau curatorii), ori în cazul unui conflict de interese între reprezentantul legal din rândul acestor persoane și copil, organul de urmărire penală ori instanța de judecată, desemnează din oficiu, prin ordonanță sau încheiere motivată, în calitate de reprezentant legal, autoritatea tutelară teritorială din raza sediului organului de urmărire penală, sau al instanței de judecată” se va expune în următoarea redacție „În cazul unui conflict de interese între reprezentantul legal al copilului sau custodele și copil, organul de urmărire penală ori instanța de judecată, desemnează din oficiu, prin ordonanță sau încheiere motivată, în calitate de reprezentant legal, autoritatea tutelară teritorială de la domiciliul copilului”.

- Modificarea titlului *Secțiunii nr. 6* prin excluderea delimitării prin bară a celor două entități și înlocuirea acesteia cu cuvântul „și”. Această obiecție derivă din neclaritatea nivelului administrativ de instituire a echipei comune de intervenție. Totodată, urmare a acestei obiecții recomandăm de a descifra mai clar competențele administrației publice locale la capitolul intervenție.

- la pct. 59:

alin.1, lit. a) propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional” cu sintagma „oferă suportul emoțional și informațional”.

alin. 1, lit. b) sugerăm autorului completarea textului cu următorul conținut „...sau referă victima către un alt subiect care desfășoară activitatea de reabilitare a victimei în raza administrativ teritorială în care se află domiciliul victimei”.

alin. 1, lit. c) propunem înlocuirea cuvântului „asigură” cu „coordonează”, conform prevederilor HG nr. 228/2014.

Subsidiar, considerăm oportun completarea pct. 59, alin. 1 cu competența organului de asistență socială privind referirea cazurilor spre serviciile specializate.

alin. 2, lit. a) asemănător modificării propuse la alin. 1, propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional victimei” cu sintagma „oferă suportul emoțional și informațional victimei”. Ulterior în contextul acesteia modificări recomandăm excluderea lit. d) și lit. e).

- La pct. 60 propunem o nouă redacție, urmând să capete următoarea formă: „În cazul în care victima refuză serviciile specializate, dar se confruntă cu probleme complexe și dispune de un statut social intersecțional, aceasta va fi asistată conform procedurilor existente în sistemul social.”

- Propunem completarea *Secțiunii nr. 6* cu un punct suplimentar care va avea următorul conținut: „Agenția Națională Asistență Socială va elabora și aproba Procedura internă de tip cadru de sesizare a Poliției pentru Structurile teritoriale de asistență socială și a instrumentarului operațional pentru asistenții sociali în procesul de asistare a victimelor violenței sexuale și Registrul de evidență a cazurilor de violență sexuală”. În contextul acestei completări atragem atenție asupra revizuirii numerotării în continuare a proiectului.

- După pct. 71 se va completa cu un punct nou 72 cu următorul cuprins: „72. În cazul copiilor monitorizarea și raportarea cazurilor privind violența sexuală se va realiza în conformitate cu procedurile și termenii stabiliți în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”

Adițional, remarcăm neclaritatea în procesul de intervenție în cazul victimelor cu probleme de intersecționalitate, spre exemplu: dizabilitate mintală, ori dacă victima este instituționalizată într-o instituție medicală/socială/ penitenciar.

În același timp remarcăm că în proiectul metodologiei și a instrucțiunii nu sunt evidențiate următoarele elemente: nivelul administrativ teritorial de creare a echipei comune de intervenție, modalitatea de creare a acesteia, metodele de conlucrare a membrilor în cadrul echipei, coordonatorul care asigură și monitorizează activitatea echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală. În acest context propunem revizuirea conținutului metodologiei și instrucțiunii și includerea elementelor enunțate mai sus.

Cu titlu de recomandare, considerăm oportun înaintarea proiectului spre avizare la UNFPA și UN WOMEN, organizații implicate direct în activitățile de dezvoltare a serviciilor în domeniul social, abordarea subiectului violenței împotriva femeilor, violenței în familie și violenței sexuale și lucrul cu victimele violenței sexuale.

Suplimentar, considerăm necesar revizuirea proiectului hotărârii Guvernului în cauză din punct de vedere a respectării normelor gramaticale, ținând cont și de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia „*Conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.*”

Secretar de Stat

Digitally signed by Bechtoldt Felicia
Date: 2023.01.11 11:26:03 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Felicia Bechtoldt

Ex: Mariana Soltan

Tel. 022 262 164, e-mail: mariana.soltan@social.gov.md

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

[Nr.08/253 din 25.01.2023](#)

La nr. 18-23-12424 din 22 decembrie 2022

Ministerul Afacerilor Interne

secretariat@mai.gov.md

copie

Cancelaria de Stat

cancelaria@gov.md

Ministerul Sănătății a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**), autor – Ministerul Afacerilor Interne și, conform competențelor funcționale, propune următoarele:

La Metodologia de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală la pct.18, subpct.2), după sintagma „asistentul medical comunitar etc.)” a se completa cu sintagma „și medico-legal”;

la pct.24, subpct.2), cuvintele „recoltarea probelor pentru examenul medico-legal și biologic” se substituie cu cuvintele „intervenția medico-legală, recoltarea probelor biologice”;

La Instrucțiunea de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală la pct.6, subpct.2), după cuvântul „nedorit” de completat cu cuvintele „ și neconsimțit”;

la pct.8, subpct.3), cuvintele „transmiterea cazurilor” a se substitui cu cuvântul „referirea”;

în titlul capitolului III a se adăuga la început cuvintele „Sesizarea și” pentru a se unifica cu prevederile pct.8, subpct.2);

la pct. 11, subpct. 1)-4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„1) prin adresarea directă a victimei către instituția medicală; 2)

2) prin solicitarea asistenței medicale de urgență prespitalicești, în cazul urgențelor medico-chirurgicale;

3) în cadrul acordării serviciilor diagnostic, curative, de monitorizare, de evaluare a stării de sănătate;

4) vizita activă la domiciliu a medicului de familie/asistentului medical de familie.”

pct.22 de completat cu subpct. 4) cu următorul conținut:

„4) instituții medico-sanitare;”

la pct.27, subpct.2), după cuvintele „asigură transportarea urgentă” de completat cu cuvintele „prin intermediul echipei de Asistență Medicală Urgentă”;

la pct.29, subpct.8) textul „pct.31 subpct.11-18” a se substitui cu textul ”pct.30, subpct.16”;

la pct.29, subpct.19), după cuvântul „defecare” de completat cu cuvintele „până la prelevarea probelor”;

la pct.34, cuvântul „mostre” a se substitui cu cuvântul „urme”;

la pct.36, după cuvintele „(cât mai aproape de loja unghială)” de completat cu cuvintele „sau prin ștergerea conținutului subunghial cu ajutorul unui tampon steril”;

la pct.37, după cuvântul „împachetate” de completat cu cuvântul „separat”;

la pct.49, după cuvintele „îngrijiri medicale” a se completa cuvântul „urgente”;

la pct.50, a se inversa ordinea subpunctelor 1) și 2);

la pct.52:

subpct.1) de completat cu subpct. c) cu următorul conținut:

„c) acorda asistență medicală de urgență și va stabili starea victimei până la sosirea echipei AMU”;

subpct. c) a se modifica în subpct. d);

la pct.57, din alineatul 2 a se exclude următoarea frază „Dacă pacientul are mai puțin de 16 ani, consimțământul este dat de reprezentantul său legal. În caz de pericol de moarte iminentă, sau de amenințare gravă a sănătății, prestația medicală se poate desfășura și fără consimțământul reprezentantului legal.”, deoarece ține de actul medical și nu de expertiza medico-legală;

la pct.63, subpct.4), cuvântul „repetată” a se substitui cu „secundară”;

Suplimentar celor indicate, în întreg textul Metodologiei și Instrucțiunilor este necesar a se unifica terminologia utilizată prin substituirea cuvintelor „secții medico-legale” și „structuri medico-legale” în „unități medico-legale”.

De asemenea, textul Metodologiei (în special pct. 28-40) și Instrucțiunii necesită a fi redactat integral în contextul prevederilor Protocolului clinic standardizat Managementul clinic al cazurilor de viol, aprobat prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 908/2021, cu respectarea consecutivității în prestarea serviciilor în caz de violență sexuală, [https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2022/01/managementul clinic al cazurilor de viol. protocol clinic.pdf](https://msmps.gov.md/wp-content/uploads/2022/01/managementul_clinic_al_cazurilor_de_viol_protocol_clinic.pdf).

Menționăm, că la elaborarea Protocolului clinic standardizat s-a ținut cont de ghidurile și standardele internaționale în domeniul dat, intervențiile fiind orientate spre asigurarea respectării drepturilor omului, combaterii violenței împotriva femeii.

Totodată, textul se cere revizuit sub aspect lingvistic și stilistic.

Ministru

Ala NEMERENCO

Digitally signed by Nemerenco Ala
Date: 2023.01.25 19:45:29 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Tatiana Zatic
Tel. 022268823

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2005, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel. (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375, e-mail: proc-gen@procuratura.md

05.01.2023 nr.4-1d/23-
la nr.18-23-12424 din 22.12.2022

87 Ministerul Afacerilor Interne

88 Copie: Cancelaria de Stat

Procuratura Generală a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022), remis pentru avizare.

Respectiv, pe marginea proiectului expunem obiecțiile și propunerile indicate *infra*:

I. Cu referire la proiectul Hotărârii :

1.1 În **denumire** propunem cuvântul „*Instrucțiunilor*” a-l substitui cu cuvântul „*Instrucțiunii*”, având în vedere că se aprobă doar o instrucțiune.

1.2. În **clauza de adoptare** propunem denumirea actelor normative a le expune ținând cont de prevederile art.42 alin.(5) și art.55 alin.(5) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, se indică categoria actului (lege, hotărârea, ordin ..etc.), numărul actului, bara (/), anul emiterii și denumirea cu litere mici fără ghilimele, conform următorului exemplu: „Legea nr.316/2022 pentru modificarea unor acte normative”;

II. Cu referire la proiectul Metodologiei de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală:

2.1. Propunem ca **parafa** în partea dreaptă sus a Metodologiei a o reda în următoarea redacție „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. ___ din ___”, având în vedere uzanțele normative;

2.2. La **pct.1** propunem cuvintele „*cadru legal*” a le substitui cu cuvintele „*cadru normativ*”, având în vedere că proiectul, potrivit art. 6 lit.d) și art.14 alin. (2) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, se atribuie la categoria actelor normative dar nu și legi;

2.3. La **pct.11.** cuvântul „*documente*” propunem a-l substitui cu cuvintele „*acte normative*”, or, *Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.270/2014 și Regulamentul cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului Regional de*

asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.708/2019, sunt acte normative în sensul Legii 100/2017 cu privire la actele normative;

2.4. **Pct.16** propunem a-l exclude având în vedere că prin Hotărârea Guvernului nr.270/2014 a fost aprobat Mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului, care stabilește un mecanism de cooperare între angajații autorităților publice centrale și locale, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, în vederea prevenirii violenței, inclusiv sexuale, neglijării, exploatării, traficului de copii, precum și combaterii acestora prin intermediul serviciilor de asistență socială, educaționale, de ordine publică și medicale.

Or, actul normativ menționat stabilește cadrul organizatoric, procedurile operaționale, metodele de intervenție inclusiv și în cazurile de abuz sexual comis asupra copilului.

Mai mult, în pct.16 sunt detaliate noțiuni (*molestare sexuală*) și situații (*atragera sau obligarea minorului la acțiuni obscene; expunerea minorului la materiale obscene....etc*) care nu sunt reglementate de actele normative superioare (*coduri sau legi*), fapt ce contravine principiilor activității de legiferare stabilite la art.3 alin.(4) lit.b) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative conform căruia: „Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care: a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune; b) **proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.**”;

2.5. Nu este clară intenția autorului proiectului aferent textului expus la **pct.21**: unde se face referire la drepturile **părții vătămate** în cauzele penale privind infracțiuni cu caracter sexual, privind violența în familie, privind traficul de persoane sau privind traficul de copii dispune, de asemenea, de următoarele drepturi (*fiind reprodus conținutul modificat al art.60 alin.(12) din Codul de procedură penală prin Legea nr.316/2022*), deși în textul proiectului autorul folosește noțiunea de **victima a infracțiunii...**, fiind omisă inclusiv expunerea prevederilor din Codul de procedură penală inclusiv privind drepturile victimei infracțiunii (*modificările operate la art.58 din Cod prin Legea nr.316/2022*).

III. Cu referire la proiectul Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală

3.1. Propunem ca **parafa** în partea dreaptă sus a Instrucțiunii a o reda în următoarea redacție „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. ___ din ___”, având în vedere uzanțele normative;

3.2. **Pct.2** propunem a-l completa cu textul „*Ghidul de intervenție în urgențele psihiatrice, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății nr.176 din 28.02.2022*”, or, acesta conține aspecte privind identificarea și asistența de urgență în cazurile de abuz sexual asupra copilului, consilierea în situație de criză (a persoanelor abuzate, cu comportament suicidal, stări depresive);

3.3. La **pct.7** se propune completarea cu sintagma „4) asigurarea efectivă a accesului la justiție a victimei infracțiunii” – prin suportul oferit organelor de drept urmare a cooperării intersectoriale;

3.4. La **pct.19** „...*Evaluarea riscului se efectuează în toate cazurile de violență sexuală sesizate/identificate și se va realiza de oricare dintre specialiști care intră primul în contact cu victima...*”, cu referire la completarea **fișei de evaluare a riscului** în caz de violență sexuală, care se completează urmare a chestionării victimei referitor la factorii de risc și prin analiza circumstanțelor cazului, având în vedere conținutul formularului (*subiectele punctate și expresiile utilizate la compartimentele din fișă: 3/ informații despre presupusul infractor, 4 / expunerea circumstanțelor cazului de violență sexuală, 5, 6, 7, 8, 9, 11/ modalitatea de realizare a violenței sexuale... (expresii din Codul penal), 13/dreptul victimei de a fi asistată de o persoană de încredere*) care ține nemijlocit de specificul activității Poliției, se propune ca **acțiunea de completare a fișei** să se realizeze inclusiv cu participarea obligatorie a reprezentantului Poliției desemnat să examineze respectiva sesizare; Propunerea se bazează inclusiv pe aspectele indicate la **pct.27** privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse de angajatul Poliției (10, 11, 12).

3.5. La **pct.26 subpct.12)** cuvintele „pct.23” urmează a fi substituit cu cuvintele „pct.22”, or, autoritățile/instituțiile la care se referă victima sunt prevăzute la pct.22;

3.6. La **pct.29:**

- **subpct.6)** având în vedere succesiunea logică expusă în dispoziția punct. 29 „*În rezultatul identificării cazului de violență sexuală și acordării asistenței medicale victimei violenței sexuale, lucrătorii medicali vor:*”, propunem a-l reda cu următorul cuprins:

„6) *acorda imediat primul ajutor medical în cazurile de urgență în sănătate;*”

- **la subpct. 8)** cuvintele „pct.31 subpct.11-18” de substituit cu cuvintele „pct.30 subpct.11)-18)”;

- **subpct.17)** având în vedere succesiunea logică expusă în dispoziția punct. 29 „*În rezultatul identificării cazului de violență sexuală și acordării asistenței medicale victimei violenței sexuale, lucrătorii medicali vor:*” propunem a-l reda cu următorul cuprins:

„17) *stabili dacă supraviețuitoarea victimă s-a spălat, a urinat, a defecat, a vomitat, a făcut duș vaginal sau și-a schimbat hainele de la incident, dacă a fost utilizat prezervativul în cazurile în care incidentul s-a petrecut recent;*”;

3.7. La **pct. 57** în prima frază cuvintele „*au avut*” propunem a le substitui cu cuvântul „*au*” și cuvintele „*ar trebui să fie implicați*” a le substitui cu cuvintele „*urmează a fi implicați*”, or, potrivit art. 54 alin.(1) lit.j) din Legea 100/2017 cu privire la actele normative: „*verbele se utilizează, de regulă, la timpul prezent.*”.

3.8. La **pct.64**, se propune completarea condițiilor stabilite – prin concretizarea că *oferirea informațiilor despre caz se va realiza inclusiv cu respectarea prevederilor Legii nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal*;

IV. Cu referire la Fișa de evaluare a riscurilor în caz de violență sexuală, Anexa nr.3

4.1. Propunem ca **parafa** în partea dreaptă sus a Instrucțiunii a o reda în următoarea redacție „aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. ___ din ___”, având în vedere uzanțele normative;

4.2. Cu referire la conținutul **Fișei de evaluare a riscurilor**, la compartimentul 14 „Vulnerabilități care plasează victima în cercul de risc”, se propune de completat cu textul **„persoană cu dezabilitate fizică”**, având în vedere numărul înalt de persoane cu dezabilități care sunt victime ale violenței sexuale.

Procurorul General interimar

Ion MUNTEANU

**SERVICIUL DE INFORMAȚII ȘI SECURITATE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 166 tel. 022-239-625, fax 022-234-068, e-mail: sis@sis.md

„04” ianuarie 2023

Nr. E/ 87

La scrisoarea Cancelariei de Stat
Nr. 18-23-12424 din 22.12.2022

Ministerul Afacerilor Interne

Copie: Cancelaria de Stat

Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova a examinat, proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunilor de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**) și, în limita competenței funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Sergiu DRUȚĂ
Director adjunct

Digitally signed by Druță Sergiu
Date: 2023.01.05 18:16:21 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

CENTRUL NAȚIONAL
DE PREVENIRE A ABUZULUI
FAȚĂ DE COPII

nr. 07

of. 02, 2023

Ministerul Afacerilor Interne

Centrul Național de Prevenire a Abuzului Față de Copii (CNPAC) a analizat proiectul Hotărârii Guvernului Cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală și intervine cu următoarele propuneri de îmbunătățire a acestuia.

Mai întâi de toate, CNPAC atrage atenția asupra vectorului actual al Guvernului, de a oferi copiilor victime/martori ai infracțiunilor asistență specializată integrată sub un singur acoperiș, ceea ce presupune că toate cazurile în care sunt implicați copii se vor instrumenta conform H.G. 708/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a H.G. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.

În continuare, ținând cont de acest vector, de a acorda copiilor victime ai infracțiunilor servicii prietenoase într-o sigură locație este necesară conjugarea eforturilor tuturor actorilor cu competențe pe acest segment. În acest sens, propunem completarea Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală cu următoarele:

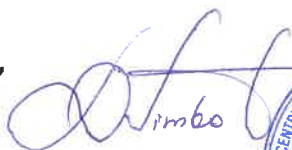
- Pct. 29, subpunctul 3 cu „În cazul copiilor victime îi însoțește la Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor pentru examinare medicală și ridicarea urmelor infracțiunii și asigură prezența expertului medico-legal în cadrul Centrului”.
- Pct. 34 se va completa cu “În cazul copiilor victime Poliția, instituțiile medicale și medico-legale de comun și prin conlucrare reciprocă vor asigura examinarea medicală, medico-legală și colectarea probelor în cadrul Centrului regional de asistență integrate a copiilor victime/martori ai infracțiunilor”.
- Pct. 49 se va completa cu subpunctul 3 cu următoarea redacție „În cazul copilului victimă acesta împreună cu medicul legist sunt însoțiți către Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor, făcând mențiunea de rigoare în ordonanța de dispunere a expertizei medico-legale”.
- Pct. 54, subpunctul 2 se va completa cu litera „e) va însoți copilul victimă la Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor pentru examinare medico-legală și prelevare de probe”.
- Pct. 57 se va completa cu următoarea frază „În cazul copiilor victime constatarea medico-legală, expertiza medico-legală este dispusă de către organele de poliție în

cadrul Centrul regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor”.

- Pct. 59 se va completa cu faptul că examinarea medicală a copilului victimă a violenței sexuale se va petrece în incinta Centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor. De asemenea, propunem a se exclude prezența pedagogului la această procedură.

De asemenea, recomandăm revizuirea întregului text prin înlocuire cuvântului adolescent/adolescenți cu copil/copii.

Cu respect,

Daniela Sîmboteanu
Președintă

**LA
STRADA**
Moldova

Nr. 04/B din 10 ianuarie 2023

Doamnei Inga Cotorobai
Ofițer principal al Direcției politice de prevenire
și combatere a criminalității a MAI

Stimată Doamnă,

Salutăm inițiativa Ministerului Afacerilor Interne de a crea și dezvolta mecanismul de intervenție în cazurile de violență sexuală în vederea stabilirii unui cadru legal comun pentru toate autoritățile, prestatorii de servicii și profesioniștii abilitați cu competențe în prevenirea și combaterea violenței sexuale, care să faciliteze colaborarea și interacțiunea între aceștia.

În acest context, în perioada iunie – decembrie 2022, Centrul Internațional „La Strada”, în colaborare cu Inspectoratul General al Poliției a extins activitatea echipelor de intervenție în cazurile de violență sexuală în patru inspectorate de poliție – Direcția de Poliție mun. Chișinău, Orhei, Hâncești și Ialoveni. Au fost desfășurate mai multe ateliere de instruire pentru profesioniștii care intervin pe cazurile de violență sexuală, fapt care a determinat identificarea unor lacune în răspunsul la cazurile de violență sexuală, care urmează a fi reglementate.

În contextul inițierii de către Ministerul Afacerilor Interne a consultării publice a proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, Centrul Internațional „La Strada”, recomandă următoarele:

- Revizuirea componenței echipei comune de intervenție prin includerea procurorului, cu identificarea atribuțiilor și modalității de intervenție. Conform art. 52 Cod de Procedură Penală, atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale sunt următoarele:
 - 1) pornește urmărirea penală, dispunând printr-o ordonanță motivată fie efectuarea urmăririi penale de către alte organe de urmărire penală, fie exercitarea nemijlocită a urmăririi penale în conformitate cu prevederile prezentului cod, refuză pornirea urmăririi penale, sau dispune încetarea urmăririi penale;
 - 2) exercită nemijlocit urmărirea penală, revenindu-i atribuțiile organului de urmărire penală.

- Intervenția echipei comune în cazurile victimelor cu deficiențe mintale este una problematică, fiind pasată responsabilitatea de intervenție de la un specialist către altul. Având în vedere faptul că centrele comunitare de sănătate mintală reprezintă un serviciu medico-social, care oferă persoanelor cu probleme de sănătate mintală asistență medicală și reabilitare psihosocială, sprijin și mediere în relațiile cu familia și comunitatea, considerăm oportun de a include și determina competențele și modalitatea de intervenție a specialiștilor din aceste centre.

**LA
STRADA**
Moldova

- Recomandăm precizarea situației în care victima vine de sine stătător și se adresează pentru realizarea expertizei. Urmează a fi detaliate acțiunile medicului-legist.
- Excluderea termenului de „agresiune sexuală”, întrucât legislația penală și cadrul legal conexe al Republicii Moldova nu utilizează acest termen.
- P.14 al instrucțiunii reglementează situația „Părții vătămate”, termen utilizat la etapa urmăririi penale. Reieșind din drepturile enumerate mai jos, recomandăm utilizarea termenului de „victimă”.
- Recomandăm uniformizarea terminologiei utilizate (de exemplu: specialiști-profesioniști, probe-mostre, interacțiunea membrilor echipei comune de intervenție - interacțiunea membrilor echipei de intervenție ș.a.)

În urma celor menționate supra, nu ezitați să ne contactați pentru detalii sau neclarități.

Cu respect,

Elena BOTEZATU
Directoare Executivă
Centrul Internațional „La Strada”

Persoană de contact:
Doina Cazacu, Directoare Program Femei 060737423

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. EHG23/8552 din 23.02.2023

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Ministerul Afacerilor Interne, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate”.*

Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că:

„(1) *Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la*

sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor".

În contextul normei de la art.9 al Legii nr.239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, potrivit căreia: „După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]”, menționăm că autorul proiectului a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de hotărâre. În acest sens, autorul a publicat un anunț pe pagina web oficială a ministerului, la 01 decembrie 2022.

Totodată, proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a ministerului, care face trimitere la portalul guvernamental www.particip.gov.md, la 23 decembrie 2022. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă autorul a menționat că proiectul are drept scop implementarea acțiunilor 2.2.2 și 2.2.3 din Planul de acțiuni pentru anii 2021-2022 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.281/2018.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune aprobarea Metodologiei de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală și a Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală. Prin urmare, conchidem că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele Guvernului, în ceea ce privește reglementarea modalității de interacțiune și intervenție dintre instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale, pentru asistarea și protecția victimelor violenței sexuale din punct de vedere medical, psihologic, juridic și social. Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare".

În nota informativă sunt specificate: denumirea autorului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

În textul proiectului au fost identificate formulări ambigue care la aplicare pot admite interpretări abuzive. Mai detaliat la aceste aspect ne vom referi la compartimentul III din prezentul raport de expertiză anticorupție.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului a fost identificată o normă de trimitere defectuoasă. Mai detaliat la aceste aspect ne vom referi la compartimentul III din prezentul raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea subdiviziunilor Poliției, structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor de învățământ, unităților medico-legale, instituțiilor medico-sanitare și organizațiilor necomerciale, în cazurile de violență sexuală.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

La pct.5 din proiectul Instrucțiunii

„5. Organizarea activității echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală, asistența și protecția victimelor violenței sexuale se bazează pe următoarele principii: [...] 7) confidențialității - toate informațiile despre victimă și starea sănătății acesteia sunt păstrate confidențial. Confidențialitatea datelor va fi respectată la toate etapele cooperării intersectoriale, cu excepțiile prevăzute de legislație.”

Obiecții:

Potrivit prevederii de la art.3 lit.d) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, printre principiile care urmează a fi respectate la elaborarea unui act normativ, enumeră principiile stabilității și predictibilității normelor juridice.

Predictibilitatea normelor și stabilitatea raporturilor juridice sunt componente ale legalității actelor normative. Calitatea normelor juridice depinde și de faptul că ele trebuie să genereze o oarecare stabilitate, autoritățile statului neputând fi inconsecvente față de o anumită realitate socială. Instabilitatea procesului legislativ subminează securitatea raporturilor juridice și pun în pericol cunoașterea și executarea prevederilor normative de către cetățeni.

Excepțiile de la obligația respectării confidențialității datelor, de către instituțiile cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale în cadrul cooperării intersectoriale, sunt determinate prin utilizarea unei norme de trimitere defectuoasă – „prevăzute de legislație”, fără a specifica cel puțin domeniul legislativ la care se face referi. Astfel, lipsa clarității în ceea ce privește sectorul normativ care reglementează excepțiile de la obligația respectării confidențialității datelor în cadrul cooperării intersectoriale (spre exemplu: procesual penal, protecției datelor cu caracter personal, etc.) poate determina necunoașterea și, respectiv, nerespectarea dispozițiilor normative de către reprezentanții instituțiilor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței sexuale.

Recomandări:

Redactarea normei prin prisma specificării exprese a domeniului legislativ care prevede excepțiile de la obligația respectării confidențialității datelor în cadrul cooperării intersectoriale.

Totodată, urmează a se verifica și încredința în existența reglementărilor corespunzătoare, iar în cazul lipsei, completarea cadrului normativ în acest sens.

Factori de risc:

- Norme de trimitere defectuoase

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - corupere pasivă
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - îmbogățire ilicită
 - influențare necorespunzătoare
 - nerespectare a regimului cadourilor
 - evaziune fiscală
 - escrocherie

La pct.6 subpct.4) din proiectul Instrucțiunii

„6. Intervenție în cazurile de violență sexuală include următoarele etape: [...] 4) Intervenția în cazurile de violență sexuală. Atribuții și responsabilități;”

Obiecții:

Potrivit art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017, la elaborarea proiectului actului normativ: „conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc [...]”.

Norma analizată are sens eronat și nu poate constitui o etapă în procesul de intervenție în cazurile de violență sexuală. De fapt, suntem de părere că cuprinsul prevederii examinate este rezultatul unei greșeli mecanice comise în cadrul redactării proiectului. În scopul evitării unor neclarități la implementarea în practică, este necesară excluderea din proiect a textului citat.

Recomandări:

Excluderea din proiect a conținutului prevederii menționate supra.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive

Riscuri de corupție:

- Generale

Ca obiecție generală

Obiecții:

Proiectul este lacunar la capitolul responsabilități pentru încălcarea prevederilor, deși mai multe norme stabilesc interdicții și obligații pentru agenții publici specificați în text.

Printre acestea menționăm:

- a) pct.36 din proiectul Metodologiei – obligația medicilor și asistenților medicali de a anunța Poliția despre caz, dacă victima agresiunii sexuale s-a adresat direct la spital pentru ajutor medical și nu exista pericol iminent pentru viața și sănătatea acesteia;
- b) pct.16 din proiectul Instrucțiunii – obligația instituțiilor medico-sanitare și unităților medico-legale, structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor de ordine publică, de învățământ care au identificat victime ale violenței sexuale, au fost sesizate despre cazurile de violență sexuală ori s-au autosesizat, de a înregistra cazurile de violență sexuală;
- c) pct.17 din proiectul Instrucțiunii – obligația reprezentanților autorităților administrației publice locale, instituțiilor medico-sanitare, unităților medico-legale, structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor de învățământ care au fost sesizate despre cazul de violență sexuală, de a sesiza Poliția direct sau prin intermediul Serviciului național unic pentru apelurile de urgență – 112;
- d) pct.18 din proiectul Instrucțiunii – cu titlu general, interdicția întreprinderii acțiunilor menite să descurajeze victima/persoana terță în denunțarea actelor de violență sexuală și/sau accesarea serviciilor de suport;
- e) pct.32 subpct.4) din proiectul Instrucțiunii – obligația agenților publici, care efectuează examinarea medicală a victimei violenței sexuală, de a obține consimțământul informat al victimei, prin aplicarea semnăturii acesteia, pentru efectuarea examinării respective și prelevarea urmelor necesare pentru examinarea medico-legală;
- f) pct.44 din proiectul Instrucțiunii – obligația reprezentanților Poliției, instituțiilor medicale și medico-legale de a interacționa în comun și în condiții de neamânat pentru efectuarea examinării medicale, medico-legale și colectarea probelor biologice, în cazul infracțiunilor de violență sexuală;
- g) pct.60 din proiectul Instrucțiunii – obligația autorităților administrației publice locale de a reacționa

prompt la orice semnal scris sau verbal despre orice act de violență, de orice formă, care a fost săvârșit sau este pe cale de a fi săvârșit. De asemenea, se stabilește și purtarea responsabilității pentru asigurarea protecției eficiente a victimelor violenței sexuale, fără o specificare a tipului acesteia;

h) pct.65 din proiectul Instrucțiunii – stabilește un șir de interdicții specialiștilor implicați în examinarea cazului, cum sunt: refuzul înregistrării sesizării, judecarea comportamentului victimei, blamarea și intimidarea victimei, convingerea victimei de a se împăcarea cu agresorul, denaturarea declarațiilor victimei, comentarea acțiunile victimei, etc.

i) pct.68 din proiectul Instrucțiunii – obligația angajaților din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială, instituțiilor medico-sanitare, medico-legale și Poliției de a respecta prevederile Instrucțiunii în procesul de identificare, intervenție urgentă și referire a victimei violentei sexuale.

Totodată, din proiect nu poate fi dedusă răspunderea care survine în cazul încălcării interdicțiilor/obligațiilor statornicite. Ambiguitatea reglementării responsabilității pe care trebuie să o poarte agenții publici pentru încălcarea prescripțiilor proiectului face ca normele referitoare la responsabilitate să aibă un caracter declarativ, ducând la imposibilitatea aplicării practice a acestor prevederi și, prin urmare, la responsabilizarea insuficientă a agenților publici pentru respectarea prevederilor normative.

Totodată, nespecificarea cel puțin a tipului răspunderii pentru nerespectare normelor proiectului determină survenirea unui alt factor de risc – lipsa sancțiunilor clare și proporționale pentru încălcarea prevederilor din proiect, care reprezintă omisiunea stabilirii sancțiunilor pentru încălcarea prevederilor normative sau ambiguitatea sancțiunilor pentru încălcările comise.

În lipsa unor sancțiuni clare pentru încălcarea prevederilor proiectului de către agenții publici menționați supra, apare riscul că aceștia vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare a proiectului, ceea ce va perpetua săvârșirea abuzurilor în cauză.

Recomandări:

Redactarea normelor proiectului în contextul specificării tipului răspunderii care survine pentru încălcarea acestora (ex.: disciplinară, contravențională, penală).

Totodată, urmează a se verifica și încredința în existența reglementărilor corespunzătoare, iar în cazul lipsei, completarea cadrului normativ în acest sens.

Factori de risc:

- Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive
- Lipsa responsabilității clare pentru încălcări
- Lipsa sancțiunilor clare

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
 - corupere activă
 - corupere pasivă
 - trafic de influență
 - abuz de serviciu
 - conflict de interese și/sau favoritism
 - îmbogățire ilicită
 - influențare necorespunzătoare
 - nerespectare a regimului cadourilor
 - evaziune fiscală
 - escrocherie

IV. Concluzia expertizei

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală a fost elaborat de către Ministerul Afacerilor Interne, în scopul implementării acțiunilor 2.2.2 și 2.2.3 din Planul de acțiuni pentru anii 2021-2022 privind implementarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.281/2018.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la eficientizarea procesului de cooperare intersectorială între subdiviziunile Poliției, structurile teritoriale de asistență socială, instituțiile de învățământ, unitățile medico-legale, instituțiile medico-sanitare și organizațiile necomerciale în cazurile de violență sexuală, pentru asigurarea drepturilor victimelor violenței sexuale în vederea asistării și protecției din punct de vedere medical, psihologic, juridic și social.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție au fost identificați următorii factori de corupție:

- formulare ambiguă care admite interpretări abuzive;
- norme de trimitere defectuoasă;
- lipsa responsabilității clare pentru încălcări;
- lipsa sancțiunilor clare.

În scopul preîntâmpinării apariției manifestărilor de corupție la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiectivelor și recomandărilor din prezentul raport de expertiză anticorupție.

23.02.2023

Digitally signed by Gheorghii Vadim
Date: 2023.02.24 15:13:25 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghii, *Inspector principal*

**Ministerul Educației și Cercetării
al Republicii Moldova**

MD-2033, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Naționale, 1
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

**Ministry of Education and Research of
the Republic of Moldova**

MD-2033, Chișinău, 1, Piața Marii Adunări Naționale
+373 (0) 22 25 01 34 +373 (0) 22 23 35 60

Nr. 07-09/1214 din 14.03.2023

Ref: 38/1129 din 10.03.2023

**Ministerul Afacerilor Interne
Copie: Cancelaria de Stat a Republicii Moldova**

Ca răspuns la scrisoarea Cancelariei de Stat nr. 38/1129 din 10.03.2023 referitor la reavizarea proiectului de hotărâre *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală (număr unic 972/MAI/2022)*, Ministerul Educației și Cercetării informează despre lipsa de obiecții la proiectul menționat.

Ministru

Anatolie TOPALĂ

16.03.2023 Nr. 10/891

La nr. 38/1129 din 10 martie 2023

Ministerul Afacerilor Interne

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (**număr unic 972/MAI/2022**) remis spre avizare și comunică următoarele:

1. Analizând proiectul hotărârii Guvernului în cauză și actele aferente acestuia, constatăm că, în Sinteza obiecțiilor și propunerilor nu pot fi urmărite toate propunerile și recomandările parvenite de la autorități, în acest sens, recomandăm delimitarea clară a fiecărei propuneri/obiecții/recomandări înaintate. Pe de altă parte, deși în Sinteza obiecțiilor și propunerilor, autorul menționează că „Se acceptă” propunerea autorității, în textul proiectului hotărârii Guvernului, modificările au fost efectuate fragmentar.
2. Reiterăm propunerea expusă în avizul anterior de a substitui pe tot parcursul textului proiectului a cuvântului „*minor*” cu cuvântul „*copil*”.
3. Propunem a se revedea **pct.2** din proiectul hotărârii Guvernului prin coroborarea cu prevederile enunțate în proiectul Instrucțiunii la pct.1 și pct.9.
4. La **anexa nr.2** reiterăm propunerea de a se completa proiectul Instrucțiunii cu un punct nou cu următorul cuprins: „În cazul copiilor monitorizarea și raportarea cazurilor privind violența sexuală se va realiza în conformitate cu procedurile și termenii stabiliți în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului.”
5. Completarea prevederilor **pct.2**, al Instrucțiunii cu următoarele acte normative:
 - Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr. 903 din 29.07.2019 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie;

- Ordinul Ministerului Sănătății nr. 155 din 24.02.2012 cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind intervenția instituțiilor medicale în cazurile de violență în familie;

- Ordinul Centrului de Medicină Legală nr. 62 din 20.09.2021 cu privire la implementarea Instrucțiunii privind răspunsul Centrului de Medicină Legală la cazurile de violență în familie, inclusiv ca formă de violență împotriva femeilor;

- Ordinul Inspectoratului General de Poliție nr. 360 din 08.08.2018 cu privire la aprobarea Instrucțiunii metodice privind intervenția Poliției în prevenirea și combaterea cazurilor de violență în familie.

6. La **pct.61, subpct.1, lit.a)** propunem înlocuirea sintagmei „oferă suportul informațional” cu sintagma „oferă suportul emoțional și informațional”, obiecție valabilă și pentru **subpct.2, lit.a)** astfel încât sintagma „oferi suport emoțional victimei” se va înlocui cu sintagma „oferi suport emoțional și informațional”.

7. La **pct.70, subpct.5** cuvintele „a primi decizii” se vor substitui cu cuvintele „primirea deciziilor”.

8. Se va rectifica conținutul **pct.76** prin substituirea sintagmei „conform pct. 69” cu sintagma „conform pct. 70”.

9. Reiterăm faptul că în proiectul metodologiei și al instrucțiunii nu sunt evidențiate următoarele elemente: nivelul administrativ teritorial de creare a echipei comune de intervenție, modalitatea de creare a acesteia, metodele de conlucrare a membrilor în cadrul echipei, coordonatorul care asigură și monitorizează activitatea echipei comune de intervenție în cazurile de violență sexuală. În acest context propunem revizuirea conținutului metodologiei și instrucțiunii și includerea elementelor enunțate mai sus.

Suplimentar, sugerăm revizuirea proiectului hotărârii Guvernului în cauză din punct de vedere a respectării **normelor gramaticale**, ținând cont și de prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, conform căreia „*Conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.*”.

Secretară de Stat

Felicia BECHTOLDT

Digitally signed by Bechtoldt Felicia
Date: 2023.03.17 13:48:28 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel.: (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375; e-mail: proc-gen@procuratura.md

14.03.2023 nr.4-1d/23- 213
la nr. 38/1129 din 10.03.2023

Ministerul Afacerilor Interne

Procuratura Generală a examinat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea Metodologiei și Instrucțiunii de lucru a echipei de intervenție în cazurile de violență sexuală (numărul unic 972/MAI/2022)*, remis spre avizare repetată.

Opinia instituțională pe marginea proiectului menționat *supra* a fost expusă în avizul nr.4-1d/23-87 din 05.01.2023, iar obiecțiile și propunerile înaintate au fost acceptate în mare parte de autor.

Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare repetată prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, expunem lipsa de propuneri și obiecții suplimentare.

Cu respect,

**Procuror - șef interimar al
Secției analiză criminologică și
inițiative legislative**

Nicolae Zanevici